

— FÉLELEMBŐL-FÉLELEMBE —

Szabó J. Róbert * 2025. 03. 09. * Életkérdéseink * S01. 2. rész

I. Bevezetés

[Egy dobozba előzetesen cetliket helyezünk el, melyekre különböző félelmeket írunk fel. Megkérünk valakit, aki kiválaszt 5-6 gyülekezeti tagot, akik húznak egy-egy cetlit, amit azután hangosan felolvasnak.]

Köszönöm azoknak a bátraknak, akik segítettek felolvasni a cetlikre írt félelmeket. Amit hallottunk, azok nem konkrét személyek félelmei — ezek különböző élethelyzetekben, más-más életkorban, akármelyikünk félelmei is lehetnének. Ahogyan bármelyikünk húzhatta volna ezeket a cetliket, úgy a félelem maga is univerzális emberi tapasztalat, ami sokféle formában, különböző erővel jelenik meg az életünk során.

Ma arra hívlak benneteket, hogy fedezzük fel, hogy nem kell egyedül szembenéznünk ezekkel a félelmekkel. Talán épp azért vagyunk ma itt, hogy rálépjünk arra az útra, ahol a félelem már nem uralkodik felettünk, hanem átadja helyét valaminek, ami nagyobb és erősebb nála. Ez az út pedig a legmélyebb kérdéseinkkel együtt vezet Istenhez.

II. Vihar a tengeren (Márk 35,41)

[Nézzük és hallgassuk meg a Márk 4,35-41-et.]

III. Viharban

A vihar, amibe Jézus és a tanítványok kerültek, nem egy kis szellő volt könnyed kis esővel. Ez a vihar egy hirtelen támadó, erős forgószele lehetett, egy olyan vihar, ami váratlanul csapott le és mindent felforgatott. A Galileai-tó híres volt az ilyen viharokról – a környező hegyek közül lezúduló szelek percek alatt 3-4 méteres hullámokat tudtak kelteni a tavon. A sima víztükör félelmetes csapdává változhatott.

De gondolkodjunk el egy pillanatra: kik is ültek ebben a hajóban? Péter, András, Jakab, János – halászok, akik egész életüket ezen a tavon töltötték. Ezek az emberek pontosan tudták, milyen egy vihar, ismerték a jeleit, tudták, hogyan kezeljék a hajót ilyen körülmények között. Ha ők megijedtek, akkor ez a vihar egy nagyon más vihar volt, mint amivel ezeddig találkoztak.

Képzeljétek el a jelenetet! A szél süvít, a víz minden irányból zúdul a hajóba. A tapasztalt halászok küzdenek a kormányval, küzdenek az evezőkkel, miközben a hullámok egyre magasabbra csapnak. A hajó recseg-ropog, minden eresztékében nyikorog, mintha bármelyik pillanatban darabokra törhetne. A tanítványok kapkodva merik a vizet, de amit kiöntenek, annak többszöröse zúdul vissza. Pánik ül az arcukon, a halál közelségének félelme.

És hol van Jézus ebben a káoszban? A hajó a leghátsó részén. És mit csinál? Egy párnaszerűségeen alszik. Nem valamilyen védett helyen, hanem ott, ahol a vihar a legerősebben tombol.

Mit éreznétek, ha egy halálos veszélyben azt látnátok, hogy az, akiben a leginkább bíztok, akitől a megmentéseteket várjátok, békésen alszik? A legtöbben dühöt éreznénk, mert miközben mi az életünkért küzdünk, az, akinek segítségére számítunk: semmivel sem törődve pihenget. Hányan éreznénk csalódottságot? Kétségbeesést?

A tanítványok reakciója pontosan ezeket az érzéseket tükrözi. Amikor felkeltik Jézust, az első szavaik nem kérést, hanem szemrehányást fejeznek ki: „Nem törődsz vele, hogy elveszünk?” Más fordításban: „Nem érdekel téged, hogy meghalunk?” Ez nem segélykiáltás – ez egy vád. „Alszol, miközben mi az életünkért küzdünk. Nem törődsz velünk.”

Ismerős ez a hang? Hányszor kiáltottunk már mi is így Istenhez a saját „viharainkban”? „Uram, hol vagy, amikor megoldásra lenne szükségem?” „Uram, miért nem hallasz, amikor összeomlik az életem?” „Uram, miért nem felelsz, amikor én nem találok a kiutat?”

De figyeljétek meg alaposabban a jelenetet! Jézus alszik – ez igaz. De velük van a hajóban. Nem a partról mutogatja, hogy nyugi minden rendben lesz. Nem valahonnan távolról küld biztató füstjeleket. Ott van velük, ugyanabban a viharban, ugyanazokkal a hullámokkal körülvéve. És Jézus alvása nem a közömbösség jele, hanem a teljes bizalom kifejeződése.

Gondoljatok csak bele: mikor alszunk a legmélyebben? Amikor teljes biztonságban érezzük magunkat. Jézus alvása azt mutatja: ő tudja, hogy a viharban nincs hatalma felette. Tudja, hogy Atyja kezében van, még a tomboló elemek közepette is.

Milyen ellentét! A tanítványok, a tapasztalt hajósok, rettegnek a vízen – miközben velük van az, aki a vizeket teremtette. Az emberi félelem és az isteni nyugalom találkozása ez a hajóban.

A kérdés számunkra: melyik oldalon állunk ebben a történetben? A pánikban lévő tanítványok oldalán, akik csak a körülményeket látják és félnek? Vagy képesek vagyunk meglátni, hogy viharaink közepette sem vagyunk egyedül?

A félelmünk gyakran nem a veszélyről szól, hanem arról a meggyőződésről, hogy egyedül vagyunk a veszélyben. A tanítványok nem azért féltek, mert nem ismertek vihart korábban. Azért féltek, mert úgy érezték, ez a vihar erősebb náluk, és az, akiben bíztak, nem törődik velük.

De a történet folytatódik. És ami következik, az mindent megváltoztat...

IV. A félelem anatómiája

A tanítványok tehát felébresztették Jézust. Biztosan megkönnyebbültek, most már minden rendben lesz. Azonnal át is járta őket a remény. De a vihar intenzitása semmit sem változott, és Jézus első reakciója sem az, amire számítottak. Ahelyett, hogy lecsendesítené a vihart, egy kérdezni kezdi őket: „Miért féltek ennyire? Még mindig nincs hitetek?”

Jézus kérdése többet árul el, mint elsőre gondolnánk. Nem azt kérdezi: „*Miért keltettetek fel?*” Nem is azt: „*Miért zavartok?*” Hanem: „*Miért féltetek?*” Tényleg a félelem a legnagyobb probléma egy olyan viharban, ahol 3-4 méteres hullámok már-már a halálos mélybe rántják a halászhajót?

De gondoljunk bele: mi a félelem valójában? A félelem nem pusztán egy érzés – a félelem egy tünet. A félelem azt jelzi, hogy valamit nagyobbnak, erősebbnek tartunk önmagunknál. Bármi is legyen az, amitől félünk, az valami, amivel szemben gyengének és sebezhetőnek érezzük magunkat. Pontosan úgy, ahogy a tanítványok is ezzel a sohasem tapasztalt viharral szemben. Hiába voltak tapasztalt halászok.

Amitől félünk, az pontosan megmutatja, hol érezzük magunkat sebezhetőnek. Amikor félünk a jövőtől, a bizonytalanságtól – azt ismerjük be, hogy tisztában vagyunk azzal, hogy nem mi irányítjuk az életünket. Amikor félünk a kudarctól – azt mondjuk ki, hogy kevesek vagyunk, és mert úgy gondoljuk: értékünk a teljesítményünktől függ.

A tanítványok félelme mögött azonban egy mélyebb igazság húzódik. Nem csak attól féltetek, hogy a vihar erősebb náluk – ez nyilvánvaló volt. Az is félelemmel töltötte el őket, hogy az, akitől elvárták, hogy minden rossztól megóvja őket, nem törődik velük. Mert a „*Nem törődsz azzal, hogy elveszünk?*” kérdés nem csak a viharról szólt, hanem arról, hogy mit gondolnak Jézusról, és a vele való kapcsolatukról.

Mindannyian ismerjük ezt az érzést. Amikor a viharok tombolnak körülöttünk – legyen az betegség, kapcsolati válság, anyagi gondok, vagy bármi más – a félelemeink mögött gyakran ott húzódik egy mélyebb kérdés: „*Van-e valaki, aki erősebb ennél a viharnál? És ha van, törődik velem egyáltalán?*”

Ez a kérdés még hangsúlyosabb, amikor úgy érezzük, hogy Isten ott van mellettünk, de mintha „aludna”. Amikor imádkozunk, de nem történik semmi. Amikor hitünk szerint Istenhez menekülünk, de a vihar továbbra is tombol. Ilyenkor felébred bennünk a kétség: „*Talán Istent sem érdekli, hogy elveszünk?*”

Figyeljük meg azt is, hogy a tanítványok kihez fordultak a bajban. Minden félelmük ellenére pontosan tudták, ki változtathatja meg ezt a kilátástalan helyzetet – Jézushoz mentek. Az is sok mindent elárul rólunk: kihez fordulunk először, amikor félünk? A barátainkhoz? A magunk bölcsességéhez, tapasztalataihoz? Az internethez? Vagy azon nyomban Istenhez? Első reakciónk a vészhelyzetben pontosan megmutatja, kiben bízunk igazán. A tanítványok legalább ebben helyesen cselekedtek – tudták, hogy Jézus az egyetlen, aki segíthet rajtuk.

Amikor Jézus azt kérdezi: „*Miért féltetek?*”, egy olyan szót használ itt Márk, ami nem az egészséges, védekező félelmet jelenti, ami segít elkerülni a veszélyt. Ez a gyáva, bénító félelem szava, ami megakadályozza a cselekvést. Ez a fajta félelem a hit és a bizalom teljes ellentéte.

Nem véletlenül kérdezi tehát Jézus ezt: „*Miért féltetek? Nincs hitetek?*”, valójában arra világít rá: kit látunk nagyobbaknak? A vihart, vagy őt? A körülményeinket, vagy azt, aki

a körülmények fölött áll? A tanítványok ebben a pillanatban a vihart látták nagyobbak, mint Jézust – ezért voltak halálra rémülve.

Ez a kérdés mindannyiunkhoz szól, függetlenül attól, hol tartunk az életünkben vagy a hit útján. A félelem talán nem tűnik el teljesen az életünkből – hiszen emberek vagyunk. **De a döntő kérdés mindig ez: Mit vagy kit látok nagyobbak?** A „vihart” vagy Jézust? A problémáimat, vagy azt, aki megoldást hozhat? A félelmemet, vagy azt, aki képes feloldani a félelmemet?

És pontosan ezt készül most megmutatni Jézus a következő pillanatban...

V. „Hallgass el, némulj meg!”

Most jön a történet legdrámaibb pillanata. Miután Jézus kérdőre vonta a tanítványait, különös dolog történik. A szöveg így írja le: **„Ő pedig felkelt, ráparancsolt a szélre, és azt mondta a tengernek: 'Hallgass el, némulj meg!' És elállt a vihar, és nagy csendesség lett.”**

„Hallgass el, némulj meg!” – ezt nem úgy mondja Jézus, mint amikor mi kérlelünk valakit. Az eredeti görög kifejezések rendkívül erőteljesek. Jézus úgy beszél a tengerhez és a szélhez, mintha élőlények lennének, akiknek engedelmeskedniük kell. Ezek olyan szavak, amiket nem élettelen természeti erőknél mondanánk.

Érdekes, hogy máshol az evangéliumokban Jézus hasonló erőteljes parancsszavakat használ, amikor tisztátalan lelkeket, démonokat űz ki. Mintha jeleznék: a viharban, a gonosz erők tombolásában és a tőlük való félelemben is van valami kaotikus, rendezetlen erő, amit meg kell fékezni, rendre kell utasítani, hogy helyreálljon a béke.

De figyeljük meg, mi történik ezután! A szöveg azt mondja: **„És elállt a vihar, és nagy csendesség lett.”** Jézus szólt és teljes lett a szélcsend. A tomboló vihar nem fokozatos lecsillapodott, hanem azonnal eltűnt. Mintha a tenger soha nem is háborogott volna. Mintha a tanítványok rémülete csak egy rossz álom lett volna.

A tanítványok számára ebben a pillanatban vált világossá, hogy Jézus nem egyszerűen egy bölcs tanító, nem csak egy jó ember. Valaki, aki parancsol az elemeknek, és azok engedelmeskednek neki, az több kell, hogy legyen ezeknél. Valaki, aki lecsendesíti a vihart egyetlen szavával, az csak a vihar Ura kell hogy legyen.

Jézus maga mondja egy másik helyen: **„Olyan békét adok nektek, amit a világ nem adhat.”** Ez a békesség nem a körülményeink nyugalmától függ. Aki csak a világ hangjaira figyel, az csupán a tomboló viharok hangját fogja hallani. De, aki Jézusra figyel, az az Ő megnyugtató hangját fogja hallani a viharban is.

Ez a mi utunk is a félelemből a hit felé. Nem feltétlenül arról van szó, hogy a félelmeink fokozatosan enyhülnek, ahogy egyre inkább megismerjük Istent. Arról van szó, hogy Isten jelenléte radikálisan átformálja a viharainkat. A félelem helyét nem a kisebb félelem veszi át, hanem a nagy nyugalom, a teljes béke.

Az a béke, amit Jézus ad, nem a vihar hiánya, hanem az Ő jelenléte a vihar közepén. Nem azt ígéri, hogy soha nem lesz okunk félni, hanem azt, hogy a félelmeinkben is jelen van. „*Ha ő velünk, ki lehet ellenünk?*” „*Ki vagy mi szakíthat el az Ő szeretetétől?*” – kérdezi Pál apostol.

VI. Félelemből-félelembe

A történet végén a tanítványok félelme nem tűnik el – átalakul. Már nem a vihartól félnek, hanem szent félelemmel tekintenek Jézusra: „*Ki ez, hogy a szél is, a tenger is engedelmeskedik neki?*”

Ez a nagy, szent félelem – már nem bénító, mint az eddigi, hanem felszabadító. Nem távolít el Istentől, hanem közelebb visz hozzá. Ez egészen más természetű, mint az eredeti félelmük. Ez már nem a pánik félelme, hanem a tisztelet és a rácsodálkozás félelme.

És ez az, ami a mi félelmeinkkel is történhet. **A félelmeink átalakulnak.** Félelemből-félelemmé. A kétségbeesés félelméből istenfélelemmé.

A kudarcból való félelem átalakulhat Isten hatalmának tiszteletévé. A bizonytalanságtól való félelem átalakulhat Isten bölcsességében való bizalommá. A magánytól való félelem átalakulhat Isten jelenlétének különös megtapasztalásává.

De hogyan érhetjük el ezt az átalakulást? A tanítványok példája mutatja az utat. Ők valódi félelmeikkel Jézushoz mentek. Kimondták, amit éreztek: „*Nem törődsz velünk?*” Ez őszinte volt, még ha szemrehányó is. És figyeljük meg: Jézus nem utasította el őket ezért. Nem azt mondta: „*Hogyan meritek megkérdőjelezni, hogy törődöm-e veletek?*” Ehelyett megmutatta nekik, ki ő valójában. És ez az, ami átalakította a félelmüket.

VII. Befejezés

Van azonban valami, amit érdemes megjegyeznünk: ne süssük Istent, ne akarjuk neki megmagyarázni, hogyan segítsen. A tanítványok felébresztették Jézust, de nem mondták meg neki, mit tegyen. Egyszerűen csak odavitték hozzá a félelmüket. Ő pontosan tudja, mikor van a cselekvésnek az ideje és hogyan kell cselekednie. Nekünk kérnünk kell, majd bízunk kell abban, hogy Isten erősebb a viharainknál.

Az igazi hit nem a félelem hiánya, hanem a félelem helyes iránya. Nem az a kérdés, hogy félünk-e, hanem az, hogy kitől vagy mitől félünk jobban. Ha a viharunktól jobban félünk, mint Istentől, akkor kétségbeesünk. De ha Istent nagyságát, hatalmát, jelenlétét ismerjük fel mindenek felett –, akkor a többi félelmünk elkezd átalakulni.

A tanítványok ebben a történetben egy hosszú út első lépését tették meg. A történet azzal kezdődött, hogy „*még mindig nincs hitetek?*”, és azzal végződött, hogy „*ki ez?*”. Ez a kérdés már nem a kétségbeesés, hanem a felfedezés kérdése. Egy olyan utazás kezdete, ahol a félelem helyét egyre inkább az csodálkozás és a bizalom veszi át.

És pontosan ez az az út, amire mindannyiunkat hív Jézus ma is.